

Bakuda göktürk dilini öwredýän kurs açyldy

Category: Edebiyat täzelikleri, Kitapcy, Türkmen dili

написано kitapcy | 22 января, 2025

Bakuda göktürk dilini öwredýän kurs açyldy

BAKUDA GÖKTÜRK DILINI ÖWREDÝÄN KURS AÇYLDY

Asly türkmen halkyndan gelip çykan we türkmen, türk doganlary ýaly az sanly arassa oguz neslinden biri bolan azerbaýjan kowumdaşlarymyz göktürk-türkmen dilini öwrenmegi ýola goýdular. Doganlyk Azerbaýjanyň paýtagty Baku şäherinde Göktürk türkmen dilini öwredýän ýörite kurs açyldy. Hormatly Prezidentimiziň türkmen taryhyny öwrenmek üçin alyp barýan ähmiýetli çäreleriniň çäginde ak şäherimiz Aşgabatda hem taryhy dillerimizi öwrenýän şeýle kurslaryň açylmagyny tüýs ýüregimizden arzuw edýäris. Geliň, Bakuda ýola goýulan bu asylly iş barada Göktürkçe dil kursuny açan Gökbeý Uluçyň öz agzyndan eşideliň:

Azerbaýjanyň paýtagty Bakuda 2013-nji ýylyň 8-nji dekabrynda göktürkçe dil kursuna başladyk. 29-njy ýanwarda ýazuwdan synag tabşyrygyny hem tamamladyk.

Aslynda 2011-nji ýylyň ýaz aýlarynda Igdirde öz obamyzda çagalara berýän bilim derejämize bil baglap, munuň ýaly synanyşyga baş goşmak pikirimiz bardy. Muny "Türkmen" dershanasynyň adminstrasiýasyna mälim edenimizde, olar biziň bu pikirimi makullamak bilen garşyladylar. Elnur Manafow dershananyň ähli şertlerini biziň üçin elýeterli etdi. Munuň üçin Elnur bege aýratyn minnetdarlyk bildirýäris. Şeýlelikde bizem 2012-nji ýylyň dekabry aýynda hereket etmäge başladyk. Kursuň açylýandygy barada üç hepde dowam eden bildirişiň soňunda on ýedi adam kursda okamak üçin ýüz tutdy. Olaryň on

dördüni ilkinji sapakda görüpdik. Kursumyz tölegsizdi we ähli çykdaýjylarymyz hem ýene dershananyň serişdeleriniň hasabynady.

Göktürk dili boýunça öň hususy bilim guramalary şular ýaly çäre başlangyç amala aşyrdylarmyka, ony bilemzok. Megerem biziň bu başlangyjymyz ilkinji gezek geçirilýän bolsa gerek. Elbetde göktürkmençe özbaşdak öwrenýän kändir, olary hasaba alamzok.

Göktürk dil kursuna başlamazdan öň Igdirdede bir aýlyk tejribämiň dowamynda göktürk dilini çagalarda synag edip görüpdim. Haýsy harpy has çalt özleşdirip bilýändikleri we haýsysyny özleşdirmekte kynçylyk çekýändikleri boýunça ýörite ýandepderçe tutup, gelejekde bu dil babatda tejribe paýlaşylsa peýdasy deger diýen pikir bilen ýandepderçämi ýygnap goýupdym. Ýandepderçämiň bir nusgasyny Türk Dil Guramasyna hem ugradypdym. Gynansak-da, dil guramasyndan hiç hili jogap bolmady.

Kurs baradaky bildirişlerde okuwyň 7-nji ýanwarda başlanjakdygy ýazylsa-da, kursa gatnaşyjylaryň öý şertlerine laýyklyk okuw režimini düzdük we kursy 8-nji ýanwarda başladyk.

Igdirdäki edinen tejribelerimi haçanam bolsa bir mugallym ulanar diýip aýap goýan depderimde eden belliklerimi ulanmaga girişdim. Haçanda men göktürkmençäni öwrenmek üçin uçganaklaýan gözleri görenimde, edýän işime hasam höwesli ýapyşdym. Netijede eýýäm 2-nji dersiniň ahyrynda kursa gatnaşyjylar harp belgileriň (tamgalaryň) barsyny bilýärdiler, öz atlaryny we häzirki dilden birnäçe sözi tamgalar bilen ýazyp bilýärdiler.

Ikinji dersimizden soňra "Türküstan" gazetinde bildirişimiz berildi. Dersden pursatlary surata düşürüp metbugatyň üstünden halka özümüzü tanatdyk. Ilki başlarda bildirişimiz berilende biziň muny meýletinlik bilen özbaşymyza edýändigimiz üçin bu işimizi amala aşyryp bolmajak iş hasaplaýardylar. Şeýle-de

bolsa, biziň sabyrlylyk bilen çeken zähmetimiziň miwesini görenleriň kem-kemden pikirleri üýtgedi.

Dersleriň set arkaly ýaýradylmagy barada meseläni gozgan dostlarymyz bolanam bolsa, häzirlilikçe muny makul hasaplamadym. Sebäbi oň bu boýunça tejribäm ýokdy. Ilki başda öz tejribe usulym baram bolsa, indi onuň çygryndan çykdy. Igdirde ýöreden gündeligim tamgalaryň öwrenilmegi boýunça toplan tejribämdi. Bu usul bilen gysga wagtyň dowamynda tamgalary öwredip bolanymdan soňraky etap üçin näme etmelidigini bilemokdym. Ynha, hut şonuň üçin wideo diskler arkaly ders geçmek baradaky teklibi sowuk garşyladym. Her niçigem bolsa, bu usuly hem synap görmek kellämde bardy. Has soňky okuw sapaklarynda açyljak bölümler üçin muny göz önünde tutýardym. Bu pikir bilen birnäçe maglumat hem taýýarlapdym.

Kursa gatnaýjylar tiz wagtyň dowamynda uzyn-uzyn tekstleri ýazyp başladylar. Men tekstleri olara öýlerinde ýazyp getirmeklerini isleýärdim. Okuw sapagynda bolsa Orhon ýazgylary boýunça durup geçýärdim, aňsat düşünişip bolýjak tekstleri taýýarlaýardyk. Soňky derslerde "Irk Bitig" boýunça has giňişleýin durup geçdik. Çünkü ondaky dil has ýeňil we aňsat okalýardy. Şeýle hem bu derslerde edinen iň gowy tejribämden biri "Irk Bitigden" öwredenlerimdir. Emma ýene-de "Oguz begleri! Duýuň we eşidiň: ýokarda mawy asman çökmese, aşakda gara ýer ýarylmasa seniň ulusyňy we töräni kim bozup biler?" diýen ýaly öňden tanyş jümleleri hem ulanmagy ýatdan çykarmadym.

Köplenç şu sowaly berýärdiler: "Näme üçin Göktürkçe öwredýärsiň?"

Men mydama şeýle jogap berdim: "Bu yazuw ýadygärligi biziň ortalyk mirasymyz, umumy gymmatlygymyzdyr. Bu biziň ulusymyzy has-da ýakyndan tanatmak üçin gerek".

Derslerimize daşyndan gelip syn edenler hem boldy. Bir mugallymy çagyryp bary-ýogy bir sagadam bolsa ony biziň işimize goldaw bermegini haýyş etdik. Şeýle-de bolsa, eden bu haýyşymyz netije bermedi. Biziň teklibimize sowuk garan

mugallyma gynanjymyň çägi bolmandy.

Ahyrsoňunda 29-njy ýanwarda ýazuwdan synag geçirdim. Synagda baş sany sowal taýýarlapdym. Kursa gatnaşyjylar "Irk Bitigiň" 11-njy irkini kynçylyk çekmezden okadylar. Beýleki dört sowal ýazuw düzgünlerinden, galan ikisi-de harp belgileriň (tamgalaryň) garşylyklaýyn terjimesidi. Synagyň jogap kagyzlaryny özümde alyp galdym. Synagdan soňra ýadygärlik üçin surata-da düşdük. Surata düşenimizde kursa gatnaşylaryň ählisiniň bolmagyny tüýs ýüregimizden islese-de, synag tabşyran badyna iş-aladalary bilen derrew giden birnäçe doganlarymyzyň bardygy üçin birnäçämiz suratda ýokdur.

Bu gün ýene-de on bir adam göktürk dilini bilýär. Olar häzir gadymy golýazmalary suw ýaly okap bilýärler. Hatda olar häzirki dilimizi hem göktürkmen elipbiýinde arkaýyn ýazýarlar. Özem bütin bu aýdanlarymyzy bary-ýogy 21 günüň dowamynda amala aşyrandygymyz üçin bu barada buýsanç bilen ýazmaga hukugym bar bolsa gerek. Gelejekde dil boýunça täze ugurlary açmagyň üstünde hem işleýäris. Has asylly başlangyçlary durmuşa geçirmek işleýäris. Olary amala aşyrmazdan öňünden aýan etmek islämok. Nesip bolsa, ol asylly maksatlarymyzy durmuşa geçirenden soňra hemmäňize aýan ederin.

#yenidenergenekon.com

Edebiyat täzelikleri